

Innspill til Kraftskatteutvalget

Beskatning av småkraftbransjen

Oppsummering

I dette brevet går vi gjennom viktige elementer i særskattereglene for vannkraft som etter vårt syn særlig underbygger at innslagspunktet fra 10 MW for småkraft bør videreføres. Hvis innslagspunktet senkes utløses behov for å innarbeide særregulering av småkraftverk:

1. Reglene (både grunnrenteskatt og eiendomsskatt) er svært omfattende og komplekse med tilhørende omfattende krav til spesifikasjoner i vedlegg til skattemeldingene. Dette gir betydelig merarbeid både for skatteetaten og for kraftverkseierne, med svært moderat provenyemessig effekt. Dette trekker sterkt i retning av en sjablonmessig særskatt hvor bare den uttalte intensjonen har noe med nøytral grunnrentebeskatning å gjøre.

2. Særregelen om at falleie ikke er fradragsberettiget i grunnrenteinntekten er i praksis kun aktuell for småkraftverk grunnet avtalepraksis hvor grunneier i realiteten er stille interessent i kraftverket og fordi leiemodellen er fleksibel regulatorisk sett. Det er i dag ikke praktisk behov for å regulere hvem som er rett skattesubjekt for en prinsipiell grunnrente i småkraftverk og med dagens grense unngår man et sterkt urimelig system med grunnrenteskatt på småkraft basert på en fiksjon om at grunnrenten (leien av naturressursen) er gratis for kraftverkseier.

3. Långiverne, og i lokale enkeltprosjekter ofte også investorene, krever i praksis langsiktige kraftkontrakter for å finansiere/investere i prosjektet. Innføring av grunnrenteskatt basert på spotpris for småkraft over natten vil medføre at det långivere og investorer trodde var fornuftig risikohåndtering i stedet har blitt et spekulativt veddemål hvor brutto grunnrenteinntekt kan bli det mangedobbelte av faktisk inntekt.

Innledning:

Vi i Småkraft takker for muligheten for å komme med våre innspill til kraftskatteutvalget. Vi synes det er gledelig at dere er gitt muligheten til å se på totaliteten i kraftbeskatningen. Tidsfristene er imidlertid stramme, og feltet er omfattende og komplisert. En rekke interesser skal ivaretas og høres. Som en representant for småkraftbransjen frykter vi til en viss grad at vår store underskog av små aktører blir tilsidesatt og glemt, når de store og mektige aktørene fokuserer på hva som er viktig for dem. For de store får naturlig nok mest plass.

De små aktørene i Småkraftbransjen vil enkeltvis være små og dermed oppleves som mindre viktige i den store sammenhengen. Samlet er imidlertid bidraget fra utbygde og gjenstående ubygde konsesjonsgitte prosjekter betydelig. Viktigere enn dette er imidlertid den avgjørende betydningen småkraften har for gårdsbruk, bygder, kommuner og familier rundt omkring i distrikts- Norge. Småkraften utgjør i mange tilfeller den avgjørende forskjellen i valget mellom fraflytting fra gården og videre verdiskapning.

Som den største aktøren i denne bransjen med mange økonomisk ressursvake selskaper påhviler det oss i Småkraft et visst ansvar å vise omverden hva som er viktig for å sikre fortsatt investeringsvilje, sikre at viktige deler av verdiskapningen forblir rundt tiltaket og at denne fantastiske bransjen forblir den enestående suksesshistorien den er. Skattleggingen er helt avgjørende i alle disse aspektene.

Hvorfor er småkraft annerledes enn storkraft?

Selv om vi fokuserer på småkraft, er det for oss naturlig å snakke om småkraft i relasjon til storkraft. Dette fordi mange av de øvrige høringsinnspillene i stor grad tar utgangspunkt i storkraften. Vi er helt enige i Småkraftforeninga sitt utgangspunkt: småkraft

er svært annerledes enn storkraft og må derfor også behandles annerledes enn storkraft. Dette gjelder for skatt som det gjelder for andre regulatoriske forhold.

Vi definerer småkraft som installasjoner med mindre enn 10 MW effekt. Dette danner grunnlaget for forskjellen mot storkraft. Mye av dette ble godt forklart av Småkraftforeninga, men vi gjentar likevel de viktigste punktene her:

- 1) Småkraftselskapene har ofte felleieavtaler med grunneierne, som eier fallet i elvene. Store kostnadskomponenter og utbetalinger går til grunneierne. Utbetalingene er fradragsberettiget i alminnelig inntekt, men ikke i en grunnrentebeskatning (i det fall at installasjonen er over 10 MVA).
- 2) Selskapene er ofte små, har få ressurser og har ikke profesjonaliserte økonomifunksjoner.
- 3) På grunn av sesongmessige variasjoner og spesielle forhold over kraftverkets levetid, er småkraftbransjen i større grad utsatt for press på likviditet.

Hva slags betydning har dette for beskatningsinnretning?

Vedr. pkt. 1)

Det spesielle forholdet mellom selskapsinnretningene og grunneierne må hensyntas i beskatningen. Grunneierens andel av verdiskapningen skattlegges på grunneiers hånd.

Vedr. pkt. 2)

Kraftbeskatning er komplisert. Selv store kraftselskaper bruker i utstrakt grad eksterne ressurser (som revisjonsselskaper og skatterådgivere) for å gjøre egne skatteberegninger og sette opp ligningspapirer. På mange måter kan man hevde at kraftskattesystemet over 10 MVA-installasjoner er så komplisert at det er for høy

risiko å gjøre skattemeldingene selv. Fra både et risiko og et kost- nytte- perspektiv er det fornuftig å bruke eksterne rådgivere, fordi kostnaden ved eksterne eksperter er lav målt opp mot samlet overskudd når man har flere store installasjoner. I tillegg er den risikodempende effekten betydelig.

Småkraftselskaper har langt mindre interne ressurser (om de har interne ressurser i det hele tatt). Dette gjelder også de største selskapene. Småkraft AS, som største småkraftaktør, har eksempelvis for tiden 19 ansatte. Kompliserte skatteberegninger og ligningspapirer vil i langt større grad utgjøre en stor administrativ belastning for de små småkraftselskapene. Kostnaden ved å følge opp kompliserte skatteberegninger kan i verste fall i seg selv utgjøre en ikke- ubetydelig andel av kraftverkets verdiskapning.¹ For et småkraftverk som har overskudd før skatt på kroner 100.000,- årlig, vil overskudd etter skatt reduseres med om lag 10% bare som følge av økte kostnader knyttet til skatteberegningen (om ikke kostnadsnivået går ned). Av denne grunnen er det særdeles viktig at beskatningen av småkraftselskaper er forenklet. I dag er dette i stor grad ivarettatt, ettersom småkraftverk har forenklet eiendomsskatteberegning, generelt ingen naturressursskatt og heller ingen grunnrenteskatt.

Vedr. pkt. 3:

Som Småkraftforeninga forbilledlig har beskrevet, er likviditet den største utfordringen for småkraftselskaper. Dette skyldes at småkraftverk har store sesongmessige variasjoner i sine produksjonsprofiler og dermed også i kontantstrøm. Videre er småkraftselskaper ofte enkeltstående og kun avhengig av småkraftproduksjon, noe som er annerledes enn storkraftselskaper som ofte har mange

¹ En enkel grunnrenteskatteberegning med bistand til utfylling av ligningspapirer for ett kraftverk i et enkeltstående selskap vil typisk koste dobbelt så mye som et normalt småkraftverk med normal

skatteberegning og ligningspapirer. Kilde: Småkraft AS sin innhenting av pristilbud på bistand av ligningspapirer og skatteberegninger i 2017.

virksomhetsbein og likviditetsmessig overføring mellom virksomhetsområder innenfor samme konsern. Skatter som ikke hensyntar overskudd og/ eller likviditet i virksomheten er derfor mer utfordrende for småkraftsselskaper enn storkraftsselskaper.

Hvem investerer i småkraft og hvorfor?

For å besvare spørsmålene dere har bedt om, mener vi det er helt nødvendig å beskrive hvem som investerer i småkraftbransjen i dag og hvorfor de gjør det. Kort fortalt består småkraftbransjen både av sammenslutninger av grunneiere som sammen stifter selskaper for å realisere småkraftprosjekter og større, profesjonaliserte selskaper som inngår leieavtaler med grunneiere. Småkraft AS tilhører siste kategori. Over tid har det vært en konsolideringstendens i småkraftbransjen. Denne tendensen skjøt særlig fart i perioden fra 2014 til 2016. Dette var krevende år med lave kraftpriser, lavt forventet fremtidig prisnivå på kraft, det var (og er fortsatt) vanskelig å skaffe finansiering til prosjektene, og de gjenværende prosjektene ble i snitt mer kompliserte og kostbare. På toppen av dette opplevde man i 2017 en kollaps i de langsiktige el- sertifikatprisene som gjorde at lønnsomheten i prosjektene ble satt ytterligere under press. Profesjonaliseringen i bransjen akselererte, og i perioden fra 2014 og frem til i dag har store deler av prosjektene som realiseres vært knyttet til de større, profesjonaliserte aktørene i bransjen. Konsolideringen har mange grunner, men et sentralt poeng er at konsolideringen og samarbeid med profesjonelle aktører er et risikodempende tiltak for lokale grunneiere som ønsker å realisere kostbare og risikofylte prosjekter.

De store profesjonelle aktørene inngår altså leieavtaler med grunneierne som eier fallet og elva. Porteføljeselskapene får utvikle og bygge ut kraftverket og drifte dette (typisk i 40 til 60 år) mot at grunneierne får en andel av verdiskapningen som kraftverket genererer

(typisk 50% av overskuddet eller en %- vis andel av inntektene). Når leieperioden er over, går kraftverket tilbake til grunneierne basert på en privatrettslig hjemfallsavtale.

Det er altså porteføljeselskaper som stort sett investerer, men hvem eier disse? Tendensen siden 2014 har vært at det er utenlandsk pensjonskapital som investerer, imens norske kraftselskaper selger. Småkraft er eksempelvis eid av majoritetsaksjonær APG, som er offentlig pensjonskapital fra Nederland (tilsvarende norske KLP). Følgende norske kraftselskaper har solgt småkraft de seneste årene: Statkraft, BKK, E-CO, Agder Energi, Skagerak Energi, Nordkraft, Østfold Energi og Glitre. Bare for å nevne noen.

Vårt poeng nr. 1 er at det regulatorisk er lagt til rette for at utenlandsk kapital investerer i småkraft og sikrer fortsatt investeringer og verdiskapning. Vi tror disse investerer primært av følgende grunner:

- 1) Norge er forventet å forbli et stabilt land med stabile politiske rammevilkår.
- 2) Investeringer i fornybar energi er attraktivt i et generasjonsperspektiv, fordi det bidrar positivt til den grønne transisjonen.
- 3) Forventet avkastning er god nok til å dekke den utenlandske kapitalens lave avkastningskrav.

Alle disse forholdene er naturligvis avgjørende for fortsatt investeringer i småkraftbransjen. Endringer i skattlegging og politiske rammevilkår vil naturligvis kunne rokke ved alle tre punktene avhengig av innretning.

Likevel er forutsigbarheten i rammevilkår det aller, aller viktigste for enhver langsiktig investor. Selv isolert sett positive endringer i rammevilkår kan påvirke opplevd politisk risiko så mye at investeringsviljen går ned, dersom de oppleves som uforutsigbare og ulogiske.

For å illustrere dette poenget ønsker vi å trekke frem endringer i grunnrentebeskatningen de seneste årene. Skattesats på alminnelig inntekt har blitt

reduisert langs en forutsigbar linje med tverrpolitisk enighet. Samtidig har grunnrenteskattesatsen økt. Utenifra har det imidlertid vært svært vanskelig å forstå sammenhengen mellom nedgangen i skattesats på alminnelig inntekt og økningen i skattesats på grunnrente. Utenifra vil den som investerer følge resonnementet om at endringene skal oppveie hverandre slik at effektiv skattesats samlet skal forbli lik, men den som investerer vil likevel ha store problemer med å forstå hva dette betyr i praksis for den enkelte bedriftsøkonomiske investering (dvs. hva som blir ny grunnrenteskattesats). Det hjelper lite at Finansdepartementet og/ eller andre poengterer at investor *burde skjønne sammenhengen*, så lenge investor er usikker og ikke forstår det fullt ut. Da vil investor oppleve økt politisk risiko, økt usikkerhet rundt investeringen og dermed ceteris paribus øke sitt avkastningskrav. Dette blir da et hinder for investeringer.

Vårt hovedpoeng nr. 2 er at de store kraftselskapenes salg av småkraft indikerer at avkastningen etter skatt på småkraft er lavere enn alternative investeringsmuligheter. Hadde dette ikke vært slik, ville de store kraftselskapene trolig fortsatt investere og bygge fremfor selge. Dette underbygges ytterligere av Småkraftforeningens innlegg i Høringsrunden: Totalavkastningen etter skatt er lavere for småkraftselskaper enn storkraftselskaper (median- betraktning), til tross for at storkraftselskapene har grunnrenteskatt. Interessant nok hadde både storkraftselskaper og småkraftselskaper lavere totalavkastning etter skatt enn for eksempel eiendom, som også er en kapitalintensiv bransje.

I det videre søker vi primært å besvare deler av spørsmålene dere stilte i forkant av høringsmøtet 26. november 2018:

- 1) Hvilke skatter medfører størst hinder for investeringer i småkraft?
- 2) Er det forhold i beskatningen som skaper vridninger i våre investeringsvurderinger?

3) Hvordan kan kommuner få en del av inntektene uten at dette skaper vridninger?

Grunnrenteskatt

Det er ikke grunnrenteskatt for småkraftverk. Likevel vil vi bruke en god del tid på å forklare hvorfor grunnrenteskatt ville ha vært katastrofalt for vår bransje. Som Småkraftforeninga dokumenterer ville dette effektivt ha stoppet all investering og utvikling av eksisterende konsesjonsgitte prosjekter. Videre ville en slik innretning ha ført til en omfattende restrukturering av en bransje som allerede arbeider med å komme seg etter en periode med lave kraftpriser og som skal rigge seg til for en periode med vedvarende lave el-sertifikatpriser. Vi mener at en innføring av grunnrenteskatt i praksis ville ha ført til et konkursras i vår bransje.

Utfordringen knyttet til grunnrenteskatten er mangfoldig, og flere andre høringsparter har gitt gode innspill på dette. Vi viser spesielt til Energi Norge sine innspill på feltet.

Vi fremhever derfor det som er viktigst fra et småkraftperspektiv:

Manglende fradrag for finanskostnader:

Det er behørig og godt dokumentert hvordan mangelen på fradrag for finanskostnader i grunnrentebeskatningen er problematisk. For småkraft (og vindkraft) er dette enda mer problematisk enn for storkraft, fordi småkraften (og vindkraften) vil ha dårligere finansieringsbetingelser enn storkraften. Bakgrunnen for dette er 1) at storkraftselskaper ofte vil ha offentlig eierskap som yter enhver kreditt fra selskapet en implisitt garanti som påvirker finansieringsvilkårene merkbart, og 2) at storkraftselskapene ofte vil kunne ligge i samme konsern som virksomhet med monopol og garantert avkastning (typisk nettvirksomhet), også dette vil kunne

påvirke kreditten merkbart.

Uavhengig av nevnte utilsiktede konkurransevedridninger er imidlertid det største problemet med fradraget for finanskostnader at det baserer seg på en teoretisk ideell verden uten politisk risiko. For investorer og for oss som selskap er imidlertid den politiske risikoen et praktisk fenomen som påvirker investeringer.

- *Asymmetrisk behandling av kostnadstyper*

Et underkommunisert forhold i grunnrentebeskatningen er at den innebærer et eklatant brudd på symmetri- og nøytralitetsprinsippene som har ligget som grunnleggende premisser og prinsipper siden skattereformen av 1992. Virksomhet som er underlagt grunnrentebeskatning har et stort insentiv for å redusere finanskostnader (sparer man en krone i finanskostnader, sparer man hele kronen fordi besparelsen ikke påvirker fradraggrunnlaget), imens man har et langt svakere insentiv for å redusere driftskostnader (sparer man en krone i driftskostnader, sparer man i praksis bare halve kronen fordi man mister en halv krone i fradrag). I grunnrentebeskatningen har man altså et stort insentiv for å redusere finanskostnader, imens man har et mye mindre insentiv for å redusere driftskostnader. Dette er et stort paradoks i en sektor som arbeider med omstilling og trolig har effektivitetsgevinster å hente.

- *Langsiktige kraftprisavtaler:*

For å få finansiering til utbygging av småkraft, vil enkelte banker sette krav til langsiktige kraftprisavtaler. Grunnrentebeskatningen baserer seg på teoretiske spot- priser og ikke realiserede kraftpriser. Dette gjør at man får svært høy effektiv skattebelastning når kraftprisene går opp og man har langsiktige kraftprisavtaler. Dette gjør at nye prosjekter i stor grad blir avskåret muligheten for å inngå finansielle sikringskontrakter, som igjen begrenser muligheten for å skaffe finansiering for nye prosjekter. Uten betydelige overgangsordninger, vil eksisterende prosjekter med langsiktige finansielle kraftprisavtaler direkte risikere mislighold og konkurs, ettersom kraftprisene nå er langt høyere enn de var for kun få år siden.²

- *Kompleksitet i skatteberegningen:*

Som beskrevet over, utgjør kompleksiteten i grunnrentebeskatningen et langt større problem for små småkraftselskaper enn for store storkraftselskaper. Småkraftselskapene har mindre kompetanse og kapasitet internt, og den administrative byrden og den faktiske kostnaden er for disse selskapene langt mer kostbar målt opp mot overskuddet. De litt større småkraftselskapene, som Småkraft, har naturligvis større ressurser, men vi tenker med skrekk på tiden det vil ta å

² For vindkraftselskaper er grunnrentebeskatning enda mer dramatisk, ettersom mange vindkraftprosjekter vil ha sikret opptil 80% av volumet sitt med finansielle kraftprisavtaler. Ved kun mindre økninger i kraftpriser vil denne type konstellasjoner direkte havne i økonomiske problemer og veldig raskt gå konkurs. Uten

betydelige overgangsordninger vil en lang rekke vindkraftprosjekter gå konkurs. Dette vil trolig også sette en effektiv stopper for tilgang til utenlandsk kapital til infrastrukturfinansiering i Norge i mange år fremover, ettersom det i praksis vil være denne typen langsiktige kapitalkilder som har finansiert slike prosjekter.

beregne og kontrollere grunnrenteskatt for tilsammen 106 småkraftverk.

- *Opplevd politisk usikkerhet knyttet til løpende endringer i grunnrentebeskatningen*
Selv om det underliggende premisset for grunnrentebeskatning har en teoretisk forankret logikk, har det de seneste årene blitt gjennomført en rekke løpende administrative endringer i beskatningen. Dette har for skattyter på et vis uthullet beskatningen, slik at den praktiske virkningen av grunnrentebeskatningen ikke lenger samsvarer med den teoretiske forankringen. Stadige endringer er som nevnt over i seg selv et problem, på grunn av økt oppfattet politisk risiko. I et større perspektiv vil det imidlertid alltid være større politisk risiko for endringer i et svært teknisk og komplekst skatteregelverk enn i et mer prinsipielt regelverk.
- *Manglende fradrag for falleiekostnader*
Etter en lang periode med liberal praksis ble det gjennomført lovendring som fra 2011 avskjærer muligheten for fradrag for falleiekostnader i grunnrentebeskatningen. Som Småkraftforeninga dokumenterte fører manglende fradrag for falleiekostnader sammen med manglende fradrag for finanskostnader til at småkraftverk fort vil få en effektiv skattesats på over 100%, dersom de blir underlagt grunnrentebeskatning i dagens form.

Etter det vi forstår var hovedbegrunnelsen for å avskjære muligheten for slikt fradrag at man ønsket større nøytralitet mtp. organisatorisk innretning av selskapsstrukturer og at man ville sikre at «hele grunnrenten» kom til beskatning.³ Innretningen og regelendringen bærer preg av å ville demme opp for innretninger hvor skattyter kontrollerer både kraftverket og selve vannfallet. Selv om vår bransje har enkelte strukturerer hvor aksjonærer i selskapet også eier vannfallet, er det i mange tilfeller slik at vannfallet og kraftverket ikke er kontrollert av samme person/ selskap. Vi gjentar: I småkraftbransjen er vannfallet typisk en privat, ikke en offentlig ressurs.

Eiendomsskatt

Dagens eiendomsskatt for kraftverk under 10 MVA, altså småkraftverk, er basert på at skattemessig verdi av kraftverket utgjør eiendomsskattegrunnlaget. Dette er annerledes enn for store kraftverk over 10 MVA. Innretningen er blant annet fundert i at dette er mindre komplisert og ilegger småkraftselskaper mindre kostnader og administrativ byrde. Dette er helt riktig og svært viktig for småkraftbransjen.

Ordningen er også basert i at skattemessig verdi avskrives i tråd med gjeldende avskrivningsregler, som igjen skal hensynta verdiforingelsen på kraftverkene over tid. Man kan derfor argumentere for at skattemessig verdi og dermed eiendomsskattegrunnlaget er en slags proxy for markedsverdien på kraftverket til enhver tid, men dette gjelder kun i begynnelsen av levetiden for de marginale prosjektene hvor byggekostnad er lik markedsverdi.

³ Man kan for eksempel tenke seg på et teoretisk nivå at det ville kunne være fordelaktig å skille ut vannfallet i egne selskapsinnretninger, ta hele overskuddet fra kraftverket ut som falleie, betale

normal skatt på denne inntekten og få hele kostnaden som fradrag i grunnrentebeskatningen, som ville ha 0 i overskudd og 0 i grunnrenteskatt.

Eiendomsbeskatningen har imidlertid følgende effekter:

- Kraftverkene betaler mest eiendomsskatt i de første årene med drift. De første årene med drift er typisk de mest utfordrende driftsmessig, hvor man ofte kan ha «barnesykdommer» på kraftverkene og må kjøre inn kraftverkene. Koblet sammen legger dette et press på likviditeten.
- Som langsiktig investor er man naturlig nok opptatt av verdien kraftverket skaper på lang sikt. Man er imidlertid også opptatt av volatiliteten og usikkerheten i kontantstrømmen og likviditeten. Usikkerheten er en risiko som investor vil prise inn. Prisen (og dermed verdien) på kraftverket går ned, og flere marginale prosjekter vil derfor ikke kunne bygges enn dersom eiendomsskatten var nøytral.
- De marginale kraftverkene som er dyre å bygge ut vil få en høyere effektiv beskatning enn kraftverkene som er gunstige å bygge ut. Dette vil redusere muligheten for å investere i de mer bedriftsøkonomisk krevende prosjektene (som gjerne kan være samfunnsøkonomisk gode prosjekter).
- Selv profesjonaliserte småkraftsutbyggere har større usikkerheter knyttet til faktisk utbyggingskostnad på prosjektene sine. Dersom man støter på utfordringer underveis i utbyggingen vil man først få en utfordring knyttet til at utbyggingen blir dyrere enn forventet, og så vil i tillegg eiendomsskatten bli høyere i driftsperioden. Man blir derfor straffet dobbelt. I det tilfellet at utbyggingskostnaden til slutt blir høyere enn markedsverdien (som vi har sett en del tilfeller av), vil eiendomsskattegrunnlaget være høyere enn markedsverdien på kraftverket.
- De gode prosjektene hvor utbyggingskostnaden er langt lavere enn markedsverdien vil ha et eiendomsskattegrunnlag som avviker stort fra faktisk markedsverdi på kraftverket.
- Eiendomsskatten er på ingen måte koblet sammen med faktisk (likviditets)overskudd i virksomheten.

Det er altså på det rene at eiendomsskatten for småkraftverk har uheldige vridninger og effekter som reduserer investeringsviljen. Dette ble også støttet av tilnærmet alle parter i høringsrunden. Småkraftforeninga har sammen med Thema Consulting laget et forslag til ny eiendomsskatteinnretning. Forslaget vil redusere en lang rekke av de uheldige vridningene.

Vi er imidlertid bekymret for den administrative byrden ved dette forslaget og tilnærmet alle andre foreslåtte endringer knyttet til eiendomsskatt. Vi mener at en slik omlegging både vil ha samfunnsøkonomiske kostnader i tillegg til at det blir kostnader for hver enkelt virksomhet. I tillegg mener vi at den oppfattede politiske risikoen som følge av en slik endring vil kunne ha effekter på investeringsviljen, som motvirker de positive effektene.

Vi ser at det er svært krevende å lage et forenklet regelverk som er treffsikkert nok, så lenge det er politisk vilje for å skatlegge små vannkraftverk og store vannkraftverk med en høyere eiendomsskattetakst enn annet næringsliv. Vår samlede vurdering er derfor at vi ikke har sett forslag til endringer i skatteinnretning på eiendomsskatt for småkraftverk hvor de positive effektene for investeringsviljen åpenbart overveier de negative ulempene. Nye forenklete regler som ikke har vridningseffekter vil naturligvis være positivt for bransjen og investeringene i Småkraft.

Andre naturressursskatter:

Småkraftselskaper betaler i liten grad andre naturressursskatter. I høringsrunden uttalte Småkraftforeninga at deres medlemmer gjerne betaler naturressursskatter som stimulerer lokal kommuneøkonomi og lokal verdiskapning. Småkraftforeninga forklarte imidlertid at et helt sentralt premiss må være at naturressursskattene baserer seg på likviditetsoverskudd i virksomheten. Som forklart over er håndtering av likviditet og

volatilitet en vedvarende del av virksomhetene i småkraften.

Vi opplever ofte en påstand om at vi kanskje ikke bør investere i småkraft, dersom dette er så krevende og det kan gå mange år før vi opplever likviditetsmessig overskudd. Påstanden er dypt provoserende. Denne påstanden møtte vi også i høringsrunden, underbygget av at naturressursskatten fases inn over 7 år.

Vi mener sterkt at det er investor som selv må vurdere risikoen knyttet til sine investeringer. Likviditet og volatilitet er en sentral del av dette. Poenget er imidlertid at enhver negativ effekt på likviditeten og økning i allerede stor volatilitet er negativt for risikobildet for investor. Dermed vil det også utgjøre et hinder for investeringer. Dette gjelder helt uavhengig av innfasing. Innfasingen reduserer problemet i innfasingsperioden, men problemet er like fullt et problem.

Normal skatt på alminnelig inntekt

Skatt på alminnelig inntekt avhenger av skattemessig overskudd, som i de aller fleste tilfeller vil samsvare med likviditetsmessig overskudd. Denne skatten har også blitt redusert over tid. Av disse grunnene er denne skatten i liten grad investeringsbegrensende og vridende.

Man kan spørre seg om det finnes muligheter innenfor det normale skatteregelveket, som vil kunne være positive for investeringer i småkraft. Som nevnt flere ganger er det særlig likviditetsmessige fluktasjoner og lav inntjening de første årene som utgjør en utfordring for vår bransje. Innenfor gjeldende skattelov er det primært avskrivningsregler som kan flytte skattemessig overskudd mellom perioder. Småkraftbransjen vil som storkraftbransjen være preget av lange avskrivningstider på store deler av anleggene.

En løsning som vil kunne begrense de negative likviditetseffektene i årene etter at kraftverket er satt i drift er raskere avskrivninger i de første leveårene til et kraftverk. En slik effekt oppnås

enkelt ved å gå over til saldoavskrivninger, slik annet næringsliv har, i stedet for lineære avskrivninger. Et slikt tiltak vil kunne innrettes tilnærmet provenynøytralt for staten over tid, men likevel ha fine effekter for skatteyter. Man vil kunne innvende at dette ikke vil ha noen effekt, all den tid småkraftverk ofte vil ha skattemessig underskudd de første årene uansett. Forserte avskrivninger vil imidlertid ha en annen effekt som påvirker likviditeten direkte. Eiendomsskatten (i dagens eiendomsskatteordning for småkraftverk) vil nemlig gå ned de første årene.

En slik løsning vil derfor ha positiv likviditetseffekt for småkraftsselskaper, og dette vil være klart investeringsfremmende. For staten vil det altså kunne innrettes slik at det er tilnærmet provenynøytralt. Kommunene vil trolig innvende at det ikke er provenynøytralt for dem. Slike endrede avskrivningsregler vil imidlertid bare gjelde nye kraftverk, ikke kraftverk som eksisterer i dag. Nye investeringer i kraftverk er positivt for skatteprovenyet for kommunene, ettersom skattegrunnlaget øker.

Endrede avskrivningsregler bør etter vår mening være teknologiavhengige. Dette har ikke nødvendigvis vært tilfellet tidligere, men bør ligge til grunn for å unngå vridningseffektene beskrevet i utvalgets mandat.

Hvordan sikre at kommunene får sin andel av verdiskapningen:

For småkraften vil inngangen til dette spørsmålet være helt annerledes enn for storkraften, fordi:

1) De fleste småkraftsselskaper betaler en større andel av skatter til kommunene enn til stat på grunn av annerledes eiendomsskatteinretning, lokal skatt på

grunneiers hånd og ingen grunnrenteskatt.⁴

2) Å sikre ytterligere investeringer i ny småkraft er den meste effektive måten å øke skattegrunnlaget på. Nye kraftverk gir ny eiendomsskatt. Vi mener det er mer effektivt å redusere hindre og vridninger i investeringene for å sikre fortsatt investeringer enn å allokere om skatteinnbetalinger fra stat til kommune.

3) Falleien småkraftselskaper utbetaler til lokale grunneiere vil typisk også være skattbar og skape skatteinntekter for kommunene. I mange tilfeller vil en del av falleien dessuten gå direkte til kommunen som kan være en betydelig grunneier.

4) Småkraften er fundert på lokal verdiskapning, og dette vil være helt sentralt uavhengig av ultimat eier. Også utenlandsk eide selskaper som Småkraft AS vil gjennom falleieavtalene, bruk av lokale entreprenører, bruk av lokalt driftspersonell og eiendomsskatter være en viktig bidragsyter for den lokale kommunens verdiskapning.

Småkraft AS mener helt klart at det er rimelig at kommunen får sin del av verdiskapningen som et småkraftverk representerer, ettersom det også er de lokale innbyggerne rundt kraftverket som bærer de negative effektene naturinngrepet utgjør. Hvor stor denne andelen samlet skal være, har vi ingen sterk formening om, annet enn at enhver samlet økning i skattetrykk mot vår bransje åpenbart vil ha negative effekter for fremtidige investeringer (som i alle andre bransjer) og at dette vil være negativt for kommuneinntekter fremover. I tillegg vil enhver økning i skatter påvirke marginale og ubygde prosjekter slik at det overføres verdier fra den lokale grunneier som sitter tettest på tiltaket til skattemottaker som sitter lengre unna tiltaket. Vi viser for øvrig til Småkraftforeninga sin analyse av

økonomiske ringvirkninger som følge av investeringer i småkraftverk.

Erik Røysem Sterud
Finansdirektør
Småkraft AS

⁴ Småkraft- bransjen hadde en median- avkastning etter skatt på 2,4%, jf. Småkraftforeningas analyse. Dette impliserer en median- avkastning før skatt på $2,4\% / (100\% - 24\% \text{ skattesats}) = 3,16\%$. Dette igjen impliserer en skattekostnad målt mot

totalkapitalen på $3,16\% * 24\% = 0,76\%$. Eiendomsskatten er på maksimalt 0,7% på samme kapitalgrunnlag. Med andre ord er fordelingen tilnærmet lik mellom stat og kommune for et slikt år.